

Дејан Попов

ПРАВОСЛАВНА СРПСКА ПАРОХИЈА У УЛБЕЧУ

ДБСР

С БЛАГОСЛОВОМ

ЊЕГОВОГ ПРЕОСВЕШЧЕНСТВА

Г. Г. ЛУКИЈАНА (ПАНТЕЛИЋА),

ЕПИСКОПА БУДИМСКОГ

И

АДМИНИСТРАТОРА ТЕМИШВАРСКОГ

Издавач:
Православна српска црквена општина у Улбечу,
поводом освећења новог храма
Силаска Светога Духа на апостоле,
о празнику Светога Јосифа Темнишварског,
15/28. септембра 2015. године.

Компјутерски слог и прелом:
мр Дејан Попов

Нацрт корица:
др Миодраг Попов

www.dbsr.ro

© Дејан Попов, 2015.
Сва права задржана

ПРАВОСЛАВНА СРПСКА ПАРОХИЈА У УЛБЕЧУ

**ПОВОДОМ ОСВЕЋЕЊА
ПРАВОСЛАВНОГА СРПСКОГ ХРАМА СИЛАСКА
СВЕТОГА ДУХА НА АПОСТОЛЕ
У УЛБЕЧУ**

www.dbsr.ro

**ПРИРЕДИО
ДЕЈАН ПОПОВ**

**УЛБЕЧ · ТЕМИШВАР
2015.**

*Његово Преосвештенство
епископ будимски и администратор темишварски
Г. Г. Лукијан (Пантелић)*

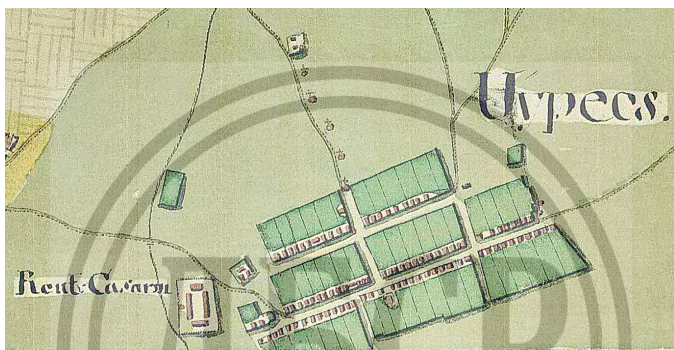
КРАТАК ИСТОРИЈАТ МЕСТА

Улбеч је село са административно-територијалним статусом општине, надомак Темишвара, у Тимишкој жупанији. Налази се у Банатској равници, између река Тамиш и Бегеј, а удаљено је 25 км од банатске престонице. На румунском језику место носи званични назив *Peciu Nou*, на немачком – *Neupetsch* (старији назив: *Ulm bach*), на мађарском – *Újpests*, а у савременој српској варијанти: *Улбеч*.

У време римског освајања Дакије (II век), на територији данашњег места постојала је колонија. Садашње место се у средњем веку први пут помиње 1332-1337. у папским документима, под називом *Veybech* или *Vybech*. Почетком XV века насеље је било у власништву мађарских краљева и имало статус вароши. За време турске владавине Банатом, место је припадало Темишварској нахији, у оквиру Темишварског папалука. Током XVII века насеље је опустело.

После протеривања Турака у XVIII веку, место је постало познатије по насељавању Немаца (око 1720-1730). Након устанка 1736-1739, Улбеч је имао 94 дома; при попису из 1743. убележен је као немачко насеље под именом *Уџпеш*. При каснијим пописима срећу се и називи *Уџпеш* и *Neu Wien*. Крајем XVIII века у месту су

живеле 142 породице, атар се простирао на 4230 јутара, а месна касарна била је седиште коњичкога пука.

Улбеч на мапи Јозефинског катастра (1769-1772)

Током XIX века, заслугом вредних мештана, Улбеч се знатно развио у демографском, привредном и културном смислу.

Почетком XX века место је имало 369 кућа и 2432 становника (претежно Немаца римокатоличке вероисповести), жељезничку станицу, поштански уред, телеграф, штедионицу, кредитно друштво, удружење млекара, два парна млина, две циглане, фарму свиња, али и читаоницу. Са административног становишта, место је припадало Пардањском срезу у Торонталској жупанији.

Улбеч на мапи Торонталске вармеђе почетком XX века

Након Првог светског рата 1914-1918. Улбеч је ушао у састав Краљевине Румуније. Занимљив је податак да је 1924-1925. године било неуспелих покушаја да се званични назив измени на *Mielcu*.

Током Другог светског рата 1939-1945. мештани Немци су се, из разних побуда, укључивали у јединице немачке армије и учествовали у борбама на источном фронту. Када је под крај рата дошло до повлачења немачке војске, на простору Улбеча су вођене борбе, а део становништва се повукао са војском пред наиласком Совјетске армије.

После рата извесни број Немаца заосталих у месту депортован је у Совјетски Савез на принудни рад.

Етничка структура места се, дакле, знатно променила, исељењем и депортовањем Немаца, односно масовним насељавањем других народности, који су се, по дозволи, усељавали у немачке куће. После године 1948, у условима измењених политичких прилика, дошло је до делимичнога повратка Немаца из

депортације, а и из Немачке. Они су улазили у своје куће, али су морали трпети уз себе и насељене колонисте, све док овима нису дати плацеви за зидање сопствених кућа.

Развој пољопривредне технике, али и оснивање јединица мале индустрије допринели су да Улбеч задржи свој значај у односу на насеља у околини.

Године 1951. изванредан број мештана прошао је и кроз тзв. „Бараганску голготу“ – насилну депортацију у Бараганску равницу – без оптужбе, без суда и осуде, па и без неког објашњења.

Након децембарских догађаја 1989, већина привредних установа је расформирана, али претежно због географског положаја место остаје атрактивно за инвестиције у домену некретнина и пољопривреде.

Према последњим званичним пописима, у самом месту је живело: 1992. године – 2925 становника, 2002. године – 2966 становника, а 2011. године – 3068 становника¹.

www.dbsr.ro

¹ Подаци се односе само на место Улбеч, јер са административне тачке гледишта, од 1968. године општини Улбеч припадају и села Дињаш и Српски Семартон.

СРБИ У УЛБЕЧУ

Историјски није утврђено када су се први Срби настанили у Улбеч. Упркос неким тврдњама да Срба у месту уопште није било све до друге половине XX века, најновија истраживања су обелоданила чињеницу да је и у XVIII и XIX веку у Улбечу ипак живео извештан број православнога (српског) становништва. Из постојећих извора произилази да је Улбеч 1797. године (убележен као *Ујбеч*) био филијала дињашке парохије. У месту је тада пописано 7 домова са 32 становника православне вероисповести (Срба и Румуна). Године 1822. Улбеч се такође појављује као филијала Дињаша.

Током XX века, богослужбене потребе Срба у Улбечу углавном су спадале у надлежност пароха из суседног Парца. Ову чињеницу потврђују и два сумарна Шематизма Епархије темишварске сачињена током Првога светског рата (1916. и 1917. године).

По свему судећи, Срба у месту ипак није било у знатнијем броју све до Другога светског рата. Услед нових прилика (претежно економске природе), Срби су најпре дошли на напуштена немачка имања, а затим су се одомаћили на простору села.

Ако изузмемо поједине (ретке) чланке у некадашњим српским гласилима „Правда“, односно

„Банатске новине“, у којима се претежно говори о достигнућима из области (пољо)привреде, значајније информације о српском живљу у Улбечу до 1990. нису објављиване.

У Архиву Православне српске црквене општине улбечке сачуван је изузетно значајан попис Срба у Улбечу из 1984. године, у облику регистра, из пера мештанина Слободана Жаркова.

Мада није у питању каква званична статистика, попис је по свему судећи сачињен на основу начелне жеље организовања српске заједнице (уједно и парохије) у месту.

Регистар је амбициозно осмишљен, са следећим рубрикама: *Редни број, Име и презиме, Број куће, Рођен, Крштен, Венчан, Умро, Занимање, Отишао у, Свечар* (Крсна слава), *Дошао у Нови Печ, Из места, Остало* (Примедбе). На жалост, нису све рубрике попуњене, већ само прве четири.

Пошто је то први (нама) познати попис Срба у Улбечу, доносимо га у целини, транскрипцијом из поменутог регистра, на чијој корици је ћириличним словима написано „СРПСКА МАТИЦА“:

<i>Редни број²</i>	<i>Кућни број</i>	<i>Презиме</i>	<i>Име и година рођења</i>
1-2	687	Јацин	Славко (1909), Милица (1911)
3-11	687	Жарков	Слободан (1933), Савета (1936),

² У оригиналу нису попуњени уписи под бројевима: 14, 53, 98, 103, 104, 148, 162, 185-189.

			Славко (1952), Маријана, Маријус, Стеван, Јасенка- Емилија (1961), Слободан-Аурел (1979), Славко- Љубиша (1983)
12-14	332	Аћимов	Љуцко (1919), Радмила (1926)
15-18	21	Белић	Рада (1946), Агнета (1947), Раданка (1968), Велемир (1971)
19-21	76	Благојев	Драгутин (1949), Јелена (1948), Олга (1973)
22	347	Боћин	Иван (1918)
23-25	287	Боћин	Мирко (1925), Милева (1925), Боривој (1976)
26-29	592 D	Боћин	Недељко (1946), Марија (1950), Тиберијус (1970), Данијел (1978)
30-33	592 E	Боћин	Жива (1949), Замфира (1950), Радмила (1967), Радица (1979)
34-36	270	Бугарски	Драгутин (1941), Марија (1945), Стева (1966)

37-39	136	Вукован	Славко (1935), Ана (1940), Снежана (1960)
40-42		Гуљашев	Урош, Славка, Слаћан
43-45	617	Грубачки	Лека (1949), Елена (1954), Маријус (1974)
46-49	201	Живковић	Лазика (1929), Персида (1934), Анђелија (1958), Мита (1962)
50-53	113	Илин	Миливој (1925), Јелена (1925), Богдан (1948)
54	601	Илин	Грозда (1909)
55-59	601	Илин	Владимир (1933), Бисерка (1942), Рада (1961), Чеда (1963), Лаза (1968)
60-61	565	Јездимир	Илија (1916), Будинка (1921)
62-65	26 А	Јованов	Мита (1939), Николица (1967), Слађа (1967), Жива (1969)
66-67	37	Кланица	Васа (1915), Маца (1920)
72-75	37	Кланица	Никола (1950), Нада (1955), Зоран (1975), Маца (1978)

68-71	584 A	Кланица	Вељко (1938), Даница (1941), Милован (1967), Драган (1969)
76-78	171	Кланица	Радица (1946), Јулијана (1948), Јасна (1976)
79-83	575	Комлошан	Стева (1940), Илишка (1945), Живица (1970), Радица (1974), Перица (1974)
84-86	347	Кристеску	Стеван (1945), Делија (1939), Лучијан (1978)
87		Крецулов	Софија (1910)
88-89	703	Матић	Лаза (1913), Мирна (1921)
90-93	703	Матић	Јова (1942), Мира (1948), Миомир (1967), Жељко (1972)
94-96	493	Мијатов	Злата (1927), Босиљка (1933), Пера (1952)
97-98		Мијатов	Дојица (1954)
99-100	401	Миладинов	Недељко (1924), Сусана (1929)
101-102	202	Милошев	Никола (1928), Перса (1932)
103-105	572	Обрадов	Пера (1928)

106-109	641	Поштин	Душан (1937), Мирјана (1943), Огњан-Миодраг (1968), Будимир (1970)
110-112	641	Поштин	Радивој (1962), Марија (1961), Лоредана (1981)
113-115	347	Петров	Миодраг (1955), Јелена (1958), Драган (1978)
116	326	Петрин	Јоца (1908)
117-118	614	Петрин	Живојин (1928), Иванка (1936)
119-121	326	Петрин	Миодраг (1955), Аурика (1961), Жарко (1979)
122-125	730	Петрић	Витомир (1944), Делија (1948), Драган (1972), Драгица (1978)
126-127	355	Петрић	Урош (1920), Салвина (1928)
128-130	441	Перинац	Александар (1939), Јелица (1944), Ђурђевка (1967)
131		Перинац	Даринка (1912)
132-134		Радосављев	Вукашин (1921), Даница (1928), Јелена (1968)

135-138	634	Радосављев	Љуба (1951), Летиција (1957), Космин (1976), Зоран (1980)
139	103	Рајин	Светозар (1906)
140-141	223	Ружић	Лазар (1913), Даринка (1914)
142-144	598	Ружић	Љубомир (1939), Марија (1945), Светлана (1965)
145-148	646	Станојев	Невенка (1922), Бранка (1960), Зоран
149-151	401	Станојев	Светомир (1952), Виорика (1954), Горан (1978)
152-154	625	Станојев	Стева (1927), Маргарета (1931), Мугурел (1961)
155-158	621	Станојев	Владимир (1941), Надежда (1943), Миодраг (1967), Лариса (1976)
159-160	148 A	Станојев	Јова (1906), Зорка (1913)
161-162		Станојев	Бранислав
163-165	588	Станојев	Воја (1928), Анка (1938), Јасна (1976)
166-167	730	Стојановић	Миливој (1911), Савета (1916)
168	506	Станков	Коста (1909)

169-170	506	Станков Орзеј	Иван (1934) Леонтина (1931)
171-174	730	Станков	Драга (1946), Јелена (1940), Драгослава (1972), Дојна- Владица (1975)
175-176	357	Соломон	Адам (1926), Мара (1927)
177-179	482	Соломон	Ђорђе (1948), Флорика (1953), Драган (1974)
180-182	311	Стојанов	Спасојко (1951), Стаљинка (1952), Александра (1976)
183		Секулин	Паулина (1893)
184-189		Субић	Небојша
190-191		Србулов	Ђока (1909), Ана (1919)
192-195	462	Србулов	Матеја (1946), Маријана (1952), Минодора (1973), Габријела (1977)
196-200	282 A	Србулов	Јован (1948), Вета (1949), Симона (1973), Зорана (1977), Јованка (1980)
201-202	593 F	Томић	Цветко (1938), Марија (1935)
203-204	718	Томић	Лука (1920), Тудора (1924)

205-208	254	Унипан	Миливој (1926), Радосна (1933), Јелена (1963), Мирјана (1967)
209-211	563	Филипаш	Милутин (1941), Марија (1953), Везилија (1972)
212-213	181	Черчел	Ара (1910), Стана (1920)
214-215	193	Шешин	Жива (1894), Иванка (1906)

Забележено је свега 203 душа у 67 домова. Аутор пописа, Слободан Жарков (по занимању жељезничар), био је један од главних покретача Српства у Улбечу, и пре, а поготову након 1989. године, када су околности за то постале повољније. Због његових заслуга, мештани су га изабрали за првог председника новоосноване Црквене општине. Био је родом из Дињаша (рођен 1926), а умро је у Улбечу 9. фебруара 2010. године.

Као најзначајнији прегалац у животу српске заједнице у Улбечу деведесетих година истакао се Радислав Кланица, родом из Иванде (рођен 1946), по занимању лекар ветеринар. Уживао је угледа у целој околини, и користио га у корист улбечког Српства.

Упоредо са организационим проблемима у вези са оснивањем српске парохије у Улбечу, вреди напоменути да је Радислав Кланица имао значајну улогу у оснивању Месне организације Савеза Срба у Румунији (1. априла 1995), односно окупљању

омладине ради организованог културно-уметничког деловања и спортских активности.

*Улбечка омладина са свештеником Миливојем Качиком и
Радиславом Кланицом деведесетих година*

Мада релативно кратког века, улбечко културно-уметничко друштво „Змај“ имало је неколико запажених учешћа на културно-духовним манифестацијама Срба у Румунији. Примера ради, поменућемо да је улбечки „Змај“ успешно гостовао у Араду о Петровдану, поводом тамошње славе, 12. јула 1995. године, са групом играча, оркестром и певачима.

КУД „Змај“ је такође редовно учествовало на Маратонима српских песама и игара (у Великом Семиклаушу, Чанаду), као и на приредбама у Темишвару и Дунавској клисури. Културна и спортска активност Улбечана пронела је славу улбечке српске заједнице међу Србима у Румунији, од Чанада до Свинице.

КУД „Змај“ из Улбеча 26.05.1995. у Великом Семиклушу

На жалост, поменута активност је почела јењавати после изненадне смрти амбициозног Радислава Кланице (8. септембра 1997). Срби мештани га ипак нису заборавили. У знак захвалности за целокупну његову активност, поставили су у месној капели скромну спомен-плочу, која је освећена о храмовној слави, 3. јуна 2001. године. Реоорганизацијом простора бивше куће-капеле, плоча се данас налази у канцеларији Црквене општине.

Српска школа основана је у Улбечу 1947. године; у њој су радили: Зорка Петровић (1947/48), Љубомир Петров (1948/49), Александар Савић (1949/50) и Јелена Поповић (1950-1951). Поновни покушај заснивања 1974. године био је такође кратковечан; у целом том раздобљу учитељ је био Жива Грубачки.

Након децембарских догађаја, српско одељење при месној школи функционисало је две школске године (1993/94 и 1994/1995); у њему је радила учитељица Тереска Стојанов, али са минималним бројем ђака, с којима секција није могла опстати. Сада се српски језик предаје као допунски наставни предмет у месној гимназији. Часове српског језика одржава проф. Милина Маргарит.

Неколицина улбечких ученика похађа Гимназију „Доситеј Обрадовић“ у Темишвару.

Према званичним државним пописима број житеља у Улбечу у видном је успону, али је број Срба у апсолутном и релативном опадању:

- 1992. године: 196 Срба (6,7% од укупног броја становника);
- 2002. године: 175 Срба (5,9% од укупног броја становника);
- 2011. године: 135 Срба (4,4% од укупног броја становника).

Уз веру, очување језика и националног идентитета један је од најважнијих елемената будућега опстанка Срба у Улбечу (као и уопште, на нашим просторима). Српска заједница у Улбечу настала је пре седамдесетак година а организовали су је нараштаји који су углавном сишли са животне сцене. Најлепши споменик који им се може подићи јесте одржање и узрапедовање, а то може остварити само омладина. На српској омладини не остаје само свет, већ и Црква остаје на њој.

ПРАВОСЛАВНА СРПСКА ПАРОХИЈА У УЛБЕЧУ

Заснивање. Промена политичког режима и државног система децембра 1989. године омогућила је да се верски рад у Епархији темишварској размахне. Пошто тадашњем администратору епархије, епископу др Сави (Вуковићу) нису више ограничени ни долазак, ни служења, владика је имао прилику да чешће буде међу овдашњим српским верницима. На тај су се начин створили и повољни услови за оснивање нових парохиија у местима где раније није живео знатнији број Срба. Уз помоћ подручног свештенства и са одобрењем румунских власти, основане су парохиије у Решници, Дети и Улбечу, јер, по речима владике Саве, „Српска црква увек иде са својим народом и никада га не оставља самог“.

Мада је парохиија у Улбечу званично основана 1991. године, вреди напоменути да се црквени живот почео организовати још крајем седамдесетих година двадесетог века, када су оближњи свештеници редовно почели да обилазе српске домове у Улбечу (претежно ради освећења водица). Исто се тада почео убирати и црквени прирез.

За посебне службе или требе (крштења, венчања, опела, итд.), Срби мештани су се, по некој

неписаној традицији, углавном обраћали свештеницима из својих родних (оближњих) места: Дињап, Српски Семартон, Гад, Иванда, итд. Тако је, на пример, део новокрштене српске деце из Улбеча уписан у протоколе цркава у Парцу, Српском Семартону, итд. Било је и ретких случајева када се (претежно у хитнијим ситуацијама) поводом разних треба прибегавало услугама месних румунских свештеника.

Оснивање парохије био је резултат заједничког напора мештана, односно епархијских власти. Посебно бисмо овде истакли несебичан труд епархијског службеника протојереја Раденка Стојковића.

Приликом оснивања парохије почетком 1991. године, владика Сава је за првог администратора поставио управо проту Раденка Стојковића. Залагањем мештана, прва литургија служена је 12. јануара 1992. у просторијама бившег Пољопривредног производног газдинства. Прва литургија била је архијерејска. Служио је епископ шумадијски и администратор темишварски др Сава (Вуковић), а саслуживали су свештеници: Владимир Марковић (архијерејски заменик), Драгомир Петков (Темишвар), Миливој Качик (Дињап), Милорад Остојин (Семартон), Раденко Стојковић (домаћин) и Константин Павел (румунски свештеник у месту). Групно су на јектенија одговарали појци из Дињапа, Вења и Семартона.

Првобитна капела. Током 1992. године, парохија је од општинских власти добила на бесплатно коришћење (претежно због незавидног

финансијског стања и малобројности парохијана) кућу са бројем 311 С (касније 312), уз дозволу да је прилагоди за богослужбене сврхе, односно за потребе Црквене општине. Била је то ненасељена а запуштена немачка кућа на углу, коју је требало адекватно уредити. Површина плаца на којем се кућа налазила износила је 572 м².

Сходно тадашњим могућностима, богослужбени простор је створен избијањем унутрашњих зидова – тиме се од постојећих соба добио већи простор за „лаћу“ будуће капеле; направљен је улаз са улице, зидови су омаљтерисани и окречани, саливен је бетонски под. Бетонском конструкцијом простор доле и олтар подишнут је са око 20 цм у односу на наос, док је олтарска преграда (иконостас) израђена сасвим једноставно, у месној фабрици наменштаја, од дрвених плоча на костуру од металних цевчи.

За храмовну славу мештани су одредили празник Силаска Светога Духа на апостоле (Духове). Образложење је било следеће: док су у месту некада живели Немци, одржавали су храмовну славу (тзв. „кирвај“) управо на Духове. Пошто су се они после 1990. године масовно иселили у Немачку, Срби су себе сматрали њиховим редовним „наследницима“, те су, изабравши празник Духова за своју славу, симболично постали чувари традиције места³.

³ Можда су у колективној (под)свести овим хтели да докажу своју припадност и истрајност на овим просторима, у односу на новопридошло становништво. Напомињемо да је

Свечано освећење капеле обављено је 24. октобра 1993. године. Служио је епископ шумадијски и администратор темишварски др Сава (Вуковић) уз саслужење сабора свештеника.

Владика др Сава (Вуковић) међу верницима у Улбечу

Вреди напоменути да је приликом уређења светотројичне капеле у Улбечу из српске цркве у Дежану пренет део инвентара тада већ непостојећих богомоља: цркве у Овсеници (крст и рипиде), односно капеле у Малом Гају (старије богослужбене књиге, у добром стању, међу којима издвајамо: *Октоих* из 1746. и *Антологион* из 1766. године).

Две године касније, на олтарску преграду су постављене иконе, размештене у два регистра: престоње - Свети Никола, Богородица, Спаситељ,

румунски православни храм (подигнут 2012.) посвећен Успењу Пресвете Богородице.

Свети Јован Крститељ, на царским дверима Благости; у низу празничних икона налазе се: Вознесење Господње, Силазак Светога Духа на апостоле и Крштење Господње, а централно изнад царских двери – Тајна вечера; без неког објашњења низ празничних икона прекидају три свечарске иконе: Светога Георгија Победоносца, те Преподобне Параскеве, односно Светих апостола Петар и Павле.

Израђене 1995. и 1996. године, иконе су наивне израде, из кичице мештанке Флорентине (Тине) Марцић, а приложили су их мештани: Маријус и Светлана Ванђа, Марин и Донка Апостол, Павле и Анђелија Попов, Радислав, Јулијана и Јасна Кланица, Витомир и Делија Петрић, Јасмина-Андреја Лазар, Ђока и Јагода Унипан, Ивана-Сара Попов, Љубомир и Марија Ружић, Радосна, Јела и Мира Унипан, Марко Петров.

Детаљ иконостаса улбичке капеле

Током времена, у капели су вршена повремена освежавања (поправка и кречење зидова и плафона), замењени су прозори, теписи, израђен је певнички пулт, купљена су два налоња за целивајуће иконе итд.

Унутрашњост улбечке капеле 2010. године

Уз незнатне измене, капела је сачувала свој изглед све до лета 2015. године. Тада су иконе и сав постојећи инвентар пренети у новоизграђену цркву, а капела је расформирана.

Спољашњи изглед улбичке капеле (1997. године)

Парохијски стан. Парохији је почетком деведесетих година додељено од месне општине (законом бр. 18/1991) 5 ха обрадиве земље на уживања. Обрада земљишта је поверена једној од месних пољопривредних задруга. Парохија годишње прима одговарајући приход у новцу, који је коришћен за сређивање скромне капеле и нузгредних просторија.

Током 1997. године почело је оспособљавање стамбеног простора за будућег свештеника. Пошто је светотројична капела својевремено направљена тиме што су зидови соба постојеће куће разбијени, под датим околностима једино тада изводљиво решење било је оспособљавање кућног трема (конка), те се тако

добрио скромни простор за становање, са укупном површином од 26 м². Све до 1997. године те просторије су служиле као црквена сала, односно скромно складиште.

Година 1998. представља прекретницу у животу улбечке парохије. Први пут у својој историји парохија је добила пароха – јереја Дину Чокова, који се и настанио са породицом у поменути мање-више импровизовани парохијски дом.

Резултати пастирског рада у месту су од тога тренутка били све видљивији (на свим плановима – катехизација, рад са децом, администрација парохије, итд.), што је писмено забележено у извештајима поводом годишњих ревизија и повољно оцењено од епархијских власти.

Током 1999. године вршени су поједини радови на самој згради, у вези са консолидацијом и проширењем парохијског стана (оспособљавање купатила и проширење кухиње), као и изградња неких домаћинских зграда у дворишту. Исте године је Месни одбор општине Улбеч продужио рок за бесплатно коришћење простора (цркву и парохијски стан) на још 5 године.

Преко свога тадашњег пароха, јереја Дине Чокова, Црквена општина је 12. августа 2001. године упутила молбу локалним властима ради куповине плаца, односно куће-богомоле и помоћних зграда. Молба је поновљена и следеће године, 22. фебруара 2002.

Уз финансијску помоћ Архиепископа намесништва темишварског и посебно парохије Темишвар (Фабрика), 5. априла 2002. купљен је од

Општине целокупни плац на којем се налазила капела, са окупном површином 572 м².

Скромни простор од 26 м² служио је као парохијски стан све до 2015. године, када су се службе почеле одржавати у новом храму. Тиме су се створили услови да се стан прошири и коначно одговарајуће опреми, а и да Црквена општина добије своју канцеларију – зборницу.

Новоизграђена црква. Током 2003. и 2004. године настојавало се код месних власти да се парохији додели одговарајући простор (плац) за изградњу цркве.

Најзад, одлуком Месног одбора општине Улбеч бр. 35 / 19.04.2005. Црквена општина је постала бесплатни корисник плаца површине 1590 м² (уписаног у земљишној књизи Општине Улбеч под бројем CF Peciú Nou nr. 3128 nr. cadastral 184/a/1/b). Плац се налази у самом центру села, иза месног Дома културе, на истој улици са тадашњом капелом, а на стотинак метара од румунске цркве (тада у изградњи).

Због недостатка финансијских средстава, почетак градње храма је каснио.

Долазак новог пароха јереја Ивана Попова означио је почетак новог поглавља у животу улбечке парохије. Примопредаја је извршена 30.11.2008. године, након литургије, коју је служио архијерејски намесник темишварски протојереј-ставрофор др Бранислав Станковић уз саслужење дотадашњег пароха јереја Дине Чокова и новопостављеног пароха јереја Ивана Попова.

*Служашчи на литургији приликом примопредаје парохије
30. новембра 2008. године*

Настављајући започети рад свога претходника, нови парох је још више учврстио парохијски живот, учешће деце и верника уопште на богослужењима, али је имао непрестано у виду грађитељску активност.

Сходно законским прописима, пошто на плацу додељеном 2005. године за изградњу храма нису започети никакви грађевински радови (из, разуме се, сасвим оправданих разлога – недостатак финансија), Општина Улбеч је 17. марта 2009. године парохији одузела дотични плац површине 1590 м², с намером да сагради летњу сцену при Дому културе. Био је то ударац за малу улбечку српску заједницу, али вера и нада за неким бољим данима није напустила свештеника и парохијане.

У међувремену, плацу са тадашњом капелом и парохиским станом, површине 572 м² (кућни број 312), за који је ЦО Улбеч и даље била ослобођена од плаћања пореза (одобрено јој је ретроактивно од 2003. године), коначно је измењен статус (са „плаца са кућом за становање“ на „парохиски дом са канцеларијом“), те је као такав уписан у земљишне књиге општине Улбеч под бројем: Тор. 185/2/2.

Крајем 2009. године, Црквена општина у Улбечу се обратила месним властима да јој поново доделе плац за изградњу храма. Месни одбор Општине Улбеч, као и кнез Јоан Фаркалау су показали разумевање и отвореност ка овој молби, те је парохiji поново додељен плац за цркву, на истом месту као и пређашњи, али површине 800 м² (што би се могло проценити као довољно за садашње потребе парохije).

Овога пута, Парохиско звање је затражило да се додељени терен уведе у грунтовницу на име Православне српске парохije у Улбечу (број CF. 401158, nr. cad. 401158-C1), и то као концесија на 49 година (почев са 01.01.2010), са правом откупа. И у овом смислу Општина Улбеч је изашла у сусрет српској парохiji (уговором бр. 1737/02.02.2010), и тиме је и са правне тачке гледишта овај проблем решен.

У међувремену, у лето и јесен 2010. године извршени су важни грађевински радови на објекту који обједињује капелу и парохиски стан. Зграда је у потпуности омалтерисана (стари малтер је претходно обијен) и окречена. Кров је претресан, иструле гредице су замењене, као и цреп – у потпуности. Такође је замењена дотрајала дрвенарија (прозори на капели,

односно прозори и врата на парохийском стану) савременом алуминијумском столаријом беле боје, а у дворишту је саграђена летња тераса. Значајно је и увлачење гасовода пред крај јесени исте године. Радови су спроведени прилозима верника, општине Улбеч, Црквене општине Арад-Гај (12.000 леја), али и доприносом румунске државе залагањем посланика Георгеа Чобануа (15.000 леја).

Упркос обећаној помоћи током 2011. године од стране месних власти, тек су почетком 2012. године коначно створени услови за почетак изградње српског храма у Улбечу. Свакако Божјим промислом, указала се прилика да се 3 ха ораће земље у поседу Црквене општине замене са друга 3 ха земље (на другом месту у улбечком атару) у поседу приватника Василеа Мишке, уз новчану компензацију од 15.700 евра. Са том скромном свотом је мала, али одважна улбечка заједница започела свој грађевински подухват.

Након добијеног благослова од епархијских власти на челу са архијерејем Лукијаном (које су показале пуно разумевања и очинске љубави према улбечкој српској заједници), прионуло се прикупљању потребне документације.⁴

Почетак изградње храма унео је у живот улбечке парохije свеж дах и као што су се парохijани својски заузели за овај јединствени подухват, и на самом народно-црквеном плану запажени су охрабрујући резултати. Описаћемо у наставку неке од важнијих тренутака током календарске године.

⁴ Етапе саме изградње храма описане су у засебном поглављу ове књиге.

Још са доласком јереја Дине Чокова на парохију, светосавске прославе су попримиле и ван-црквени карактер. По тада већ устаљеном обичају, у Улбечу се о Светом Сави након литургије свечано обавља чин резања славског колача у месној школи, уз учешће ученика и професора и уз пригодне рецитације малишана. Овај чин је посебно значајан за целокупно српство у околини, јер улбечка гимназија (мада нема одсек на српком језику) окупља ученике Србе из места и околних села (Дињап, Српски Семартон).

Резање колача у месној Гимназији о Св. Сави 2011. године

Бадње вече се у Улбечу такође свечано прославља, уз учешће великог броја верника, малишана-коринђаша и уз пригодан програм. Након вечерња, у црквеној порти се пали бадњак, уз певање коледарских песама. Паљење бадњака уочи Божића је

један од карактеристичних доживљаја по којима су у Улбечу (и свуда по Банату) Срби познати⁵.

Улбечани око Бадњака

⁵ Благословом епископа Лукијана, чин паљења бадњака у прквеним портама уз певање коледарских песама попримио је ширу димензију, те је свуда омиљен међу верницима.

Улбечки коринћани

Храмовна слава – празник Силаска Светога Духа на апостоле – у Улбечу се од прве године постојања капеле увек свечано прослављала. Као што бива по свим нашим местима, савршена је то прилика да се рођаци и пријатељи састану, заједно Богу помоле, а најпосле и провеселе. Напоменућемо и да се у Улбечу сваке године за кумство на слави пријављују верници, одани својој цркви и прадедовској вери.

Мештани и гости након литургије о Духовима 1993. године

Литија око капеле о храмовној слави 1995. године

Чин резања колача о Духовима 2009. године

Литија на градилишту нове цркве о Духовима 2012. године

Почетком 2013. године (22.01.2013) плац под бројем 252 А (црквена порта), као и храм (у изградњи) унети су у земљишну књигу општине Улбеч.

Вреди истаћи посебну бригу и пажњу епархијских власти када су у питању грађевински подухвати у улбечкој парохији. Наиме, још почев са 2010. годином (када је извршена генерална оправка парохијског стана-капеле) епархијски прирез је процентуално смањен, а када су започели радови на изградњи храма, Црквена општина је сасвим опроштена од дуговања епархијског приреза (2013-2015).

Уз епископа Лукијана, који је током целог периода изградње новог храма редовно посећивао градилиште и био упознат са најситнијим детаљима пројекта, велику заслугу за успостављање темпа радова, и за пружање свестране подршке месном пароху носи и архијерејски заменик, протојереј-ставрофор Маринко Марков.

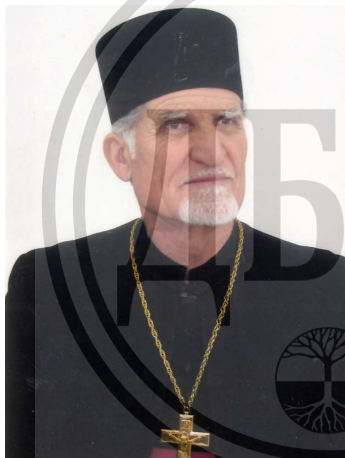
Напоменули смо да је плац површине 800 м² за нову цркву додељен на основу уговора о концесији на 49 година, са правом откупа. Од 2010. до 2015. ЦО Улбеч је редовно плаћала годишњу концесиону таксу у износу од 2 леја / м². У лето 2015. године (20. јула) Темишварска епархија је на име Црквене општине откупила цео плац, по цени од 4,8 евра / м² (свега 3840 евра плус бележничке хонораре и таксе за интабулацију).

Са радошћу констатујемо да су данас и нова црква и плац (црквена порта) уредно интабулисани као власништво Православне српске црквене општине у Улбечу.

Свештенство. Скромна богомоља Улбечана посвећена Силаску Светога Духа на апостоле била је једино место окупљања Срба мештана на молитву скоро четврт века (1992-2015). При капели су током времена служили следећи свештеници:

Као администратори парохије:

1992 – 1995. Протојереј-ставрофор **Раденко Стојковић** – Рођен је 9. марта 1940. године у Српској

Пожежени, од оца Георгија и мајке Данице, земљорадника. Основну школу је завршио у родном месту и у Белобрешки 1954. године, након чега се уписао у Српску педагошку школу у Темишвару. Православну српску богословију при Српском викаријату у Темишвару завршио је 1959. године. Ванредно је студирао на Православном теоло-

шким факултетом у Сибињу, где је дипломирао 1966. године. У чин ђакона и презвитера рукоположио га је румунски митрополит банатски др Николаје (Корнеану) 11. и 12. јуна 1962. године. Служио је у Српској Пожежени (1962-1965), Рудни (1965-1978), Гаду (1967-1978) и Старој Молдави (1978-1979). Почев са 1. септембром 1979. постављен је за црквеног инспектора при Православном српском викаријату у Темишвару. На том се положају задржао све до 1991.

године, а 1991-1993. био је саветник при епархијској канцеларији у Темишвару. По потреби је опслуживао упражњене парохије, првенствено Вењ. У мировину је прешао 2000. године, али је опслуживао парохије Парац и Гад све до 2012. године. Био је члан уређивачког одбора, затим и одговорни уредник „Билтена Српског православног викаријата у Темишвару“. Достојанством протонамесника одликовао га је епископ браничевски и администратор темишварски др Хризостом (Војиновић) у Вршцу 1979. године, а за протојереја произвео га је на Преображење, 19. августа 1990. године, епископ шумадијски и администратор темишварски др Сава (Вуковић). Напрсним крстом га је одликовао епископ будимски и администратор темишварски Лукијан (Пантелић) 13. марта 2006. године. Био је ожењен Смиљом, са којом је имао сина Боровоја. Умро је у Темишвару 14. августа 2015. године. Сахрањен је на српском гробљу у Темишвару (Мехали).

1996 – 1998. Протојереј-ставрофор Миливој Качик – Рођен је у Наћвали 2. децембра 1920. године у земљорадничкој породици од оца Велизара и мајке Даринке, рођ. Росић. Основну школу похађао је у родном месту, а богословско образовање стекао је у Богословији у Сремским Карловцима. Школовање је прекинуо због ратних прилика, а после рата ванредно је дипломирао 1947. године. Страхоте Другога светског рата претрпео је као заробљеник у Русији. По завршетку рата радио је као учитељ у Базјашу и Соколовцу. Рукоположен је у Сенти 1947. године од епископа бачког и администратора темишварског др

Иринеја (Ћирића). Служио је у Торњи (1947–1949), Нађвали (1949–1950) и Рудни (1950–1964). За време свога службовања у Рудни епархијске власти су га послале у Бараган, где је обавио требе насилно премештеним православним Србима и сачинио својеврсни матични протокол тамошњих страдалника. Од 1964. године је служио као чиновник (административни референт) у Српском православном

викаријату у Темишвару, где је пензионисан 1983. као начелник Административног одељења. По ступању у мировину опслуживао је парохије у Иванди (1983), Дињашу (1983–1994), и друге упражњене парохије. Одликован је правом ношења напрсног крста у Улбечу на архијерејској литургији о Светом Сави, 27. јануара 1997. године од епископа

славонског и администратора темишварског г. Лукијана (Пантелића). Као пензионер живео је у Темишвару (Фабрици) и редовно служио скоро до смрти. Био је ожењен Анђелком, рођ. Петровић, из Соколовца, с којом је имао две ћерке: Драгињу и Јадранку. Умро је у Темишвару на Видовдан, 2006. и сахрањен је на градском гробљу (Липовски пут). На опелу је чинодејствовао епископ будимски и

администратор темишварски Лукијан (Пантелић), уз сабор свештеника.

Привремени пароси:

Од 1. септембра 1998. до 30. новембра 2008.

Јереј **Дина Чокот** – Рођен је 24. априла 1971. у Великом Семиклаушу од оца Борислава и мајке Вукосаве, рођене Лазаров. Основну школу (8 разреда) завршио је у Сарволи, а два разреда (9. и 10.) у Великом Семиклаушу.

Школовање је наставио у Професионалној возачкој гимназији у Темишвару. По благослову тадашњег администратора епархије, епископа др Саве (Вуковића) уписао је Богословију Светог Саве у Београду, коју је похађао 1990-1995. Након дипломирања радио је као катихета у Српској гимназији

„Доситеј Обрадовић“ у Темишвару. Накнадно је дипломирао на Теолошком факултету при Западном универзитету у Темишвару (2009-2013), а мастер студије завршио је у Араду, на Универзитету „Аурел Влајку“ 2015. године. Епископ славонски и администратор темишварски Лукијан (Пантелић) рукоположио га је за ђакона 7. јула 1998. у Кетвељу, а 8. јула 1998. за презвитера у Саборној цркви у Темишвару. Након праксе у манастирима Шенђурац и

Гргетег, постављен је 1. септембра 1998. за првог сталног пароха у Улбечу. На том се положају задржао читавих десет година (до 30. новембра 2008), када је постављен за пароха у Великом Семиклушу, где се налази и данас. Ожењен је Златиборком (рођ. Стојаков), са којом има две ћерке – Јовану и Милицу.

Од 1. децембра 2008. Јереј Иван Попов –
Рођен је 6. априла 1982. у Араду од оца Небојше,

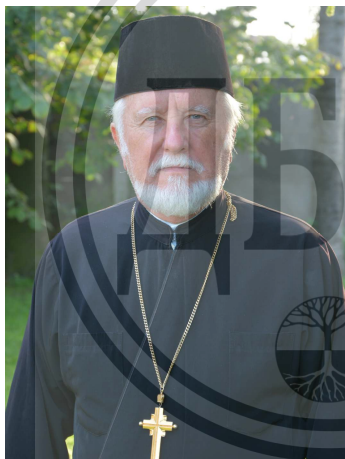
свештеника и мајке Јулијане, рођ. Дуранка. Основно образовање стекао је у Општој школи бр. 2 у Араду (1988-1996). Школовање је наставио у Православној румунској богословији у Араду (1996-2001) и на Православном богословском факултету при Универзитету „Аурел Влајку“ у Араду (2001-2005). Након ди-

пломирања је на истом факултету уписао двогодишње мастер студије из области пастирске литургије, које је успешно завршио у року, 2007. године. За ђакона је рукоположен на Аранђеловадан, 2008. у храму Св. арханђела Михаила (Пожаревачка црква) у Сентандреји (Мађарска), а за презвитера 23. новембра.2008. у Саборном храму Вазнесења Господњег у Темишвару. Оба рукоположења извршио је епископ будимски и администратор темишварски Лукијан (Пантелић). Са 1.

децембром 2008. постављен је за пароха улбечког. На том се положају налази и данас. Из детињства се истакао као љубитељ, а касније и као зналац црквеног појања (које је изучио код арадских свештеника Драгутина Остојића и Стевана Рајића, односно код свога оца, Небојше). Редовни је предавач у Летњем течају за појце у манастиру Шенђурцу, који организује Епархија темишварска почев од 1999. године. Пре рукоположења био је појак при српском храму светих апостола Петра и Павла у Араду (1994-2001. добровољно, затим 2001-2008. у радном односу). Радио је као вероучитељ у Општој школи у Торњи (2005-2006), односно у Општој школи бр. 6 у Араду (2006-2007). Ожењен је Бранком (рођ. Плавшић), са којом има сина Немању.

Након Другог светског рата па све до самог оснивања парохije, „душепопечитељне“ потребе Срба у Улбечу обављали су свештеници оближњих парохija. У трајном сећању мештана остали су и следећи: (хронолошким редоследом): јереј Радивој Ненадов (а. п. у Парцу), јереј Никола Бебић (парох у Српском Семартону), протојереј Ђура Томић (парох у Дињапу), јереј Жива Милован (парох у Вењу, затим Иванди), протонамесник Милорад Бабић (а. п. у Дињапу), протонамесник Милорад Остојин (парох у Парцу, Иванди, односно Српском Семартону), протојереј Драгомир Петков, парох у Темишвару (Граду).

Од фебруара 2013. године при улбечкој цркви редовно служи умировљени протојереј-ставрофор **Александар Петровић**. Рођен је 23. новембра 1941. године у Соколовцу, у земљорадничкој породици, од оца Стојана и мајке Лепосаве. Основну школу је завршио у родном месту. У Православну српску богословију при Викаријату у Темишвару уписао се 1955, а дипломирао је 1960. године. Касније је ванредно студирао на Православном богословском

факултету у Сибињу, где је дипломирао 1976. године. За ђакона је рукоположен 22. фебруара, а за презвитера 29. фебруара 1966. године у Темишвару. Оба рукоположења извршио је тадашњи румунски митрополит банатски др Василе (Лазареску). Служио је као парох у Ћиру и Толвадији (1966-1969), у парохији при манастиру Св. Георгија (1969-

1973), а у Мачевићу од 1975. године до преласка у мировину, 2008. године, односно као пензионер све до почетка 2013. године. Упражњену парохију у Радимни опслуживао је у раздобљу 1988-1990. Правом ношења црвеног појаса одликовао га је 23. маја 1985. године у Радимни епископ шумадијски и администратор темишварски др Сава (Вуковић), а за протојереја га је произвео 15. јуна 1997. године у Мачевићу епископ

славонски и администратор темишварски Лукијан (Пантелић). По замолби епископа Лукијана, 17. августа 2013. године у манастиру Шенђурцу епископ банатски Никанор (Богуновић) одликовао га је правом ношења напрсног крста. Био је дугогодишњи духовник Летњег течаја за појце Епархије темишварске у манастиру Шенђурцу. Ожењен је Словенком (рођ. Алексић), са којом има два сина: Стојана (који је пригралио свештенички позив и сада служи на парохији у Темишвару (Мехали) и Зорана.

Парохијско звање. При улбечкој парохији уредно се воде следећи матични протоколи:

- *Матични протокол крштених* – 1995-данас. (Протокол садржи и извод за Улбеч из Матичног протокола крштених при храму Светог Вазнесења Господњег у Парцу, у раздобљу 1955-1995 (свега 11 уписа)).
- *Матични протокол венчаних* – 1995-данас.
- *Матични протокол умрлих* – 1981-данас.

Према матичним књигама, статистички подаци (од 1992. године) су следећи:

Година	Крштених	Венчаних парова	Умрлих
1992			2
1993			-
1994			2
1995	4	2	2
1996	3	2	5

1997	3	-	1
1998	2	2	1
1999	4	3	1
2000	4	2	6
2001	3	1	3
2002	3	1	3
2003	-	1	4
2004	2	-	4
2005	1	1	6
2006	2	-	5
2007	-	-	6
2008	-	-	2
2009	-	-	2
2010	2	-	3
2011	-	-	5
2012	1	-	4
2013	-	1	2
2014	1	-	2
2015 (до 31.07)	1	2	1

На основу годишњих парохијских извештаја, бројчани подаци о стању парохијана у Улбечу су следећи:

Год.	Делова	Душа	Мушких	Женских	Бр. парова
1998	95	265	123	142	76
1999	93	271	101	112	78
2000	95	280	104	113	80
2001	93	263	103	108	75

2002	90	254	124	136	76
2003	87	243	113	130	72
2004	88	238			
2005	85	224	108	116	60
2006	85	221	105	116	73
2007	84	193	93	100	64
2008	84	191	93	98	64
2009	84	189	92	97	58
2010	82	186	91	95	58
2011	80	181	88	93	58
2012	80	180	87	93	59
2013	80	178	86	92	59
2014	80	178	86	92	58

У Архиву ЦО у Улбечу нису сачувани записници седница Црквеног одбора од оснивања парохије све до 1998. године, изузев једног записника седнице одржане 21. јануара 1996.

Почев са 1999. годином, записници су вођени уредно и одговарајуће су похрањени у канцеларији црквене општине, уз остала званична акта.

Црквеноопштински одбор и појачко особље. Током година, Црквени одбор су сачињавали:

- Председници: Слободан Жарков (први председник, до 1996.), Љубомир Радосављевић (1996-1998), Витомир Петрић (1998-2008), Душко Павле Попов (2009-данас);
- Потпредседници: Радислав Кланица (до 1997);
- Чланови: Живица Комлошан (до 1998), Јоца Беречић (до 1998), Драган Петрић (до 1998),

Душко Павле Попов (1998-2001), Љубомир Радосављевић (1998-2001), Душан Поштин (1998-2002), Стеван Комлошан (2001-2012), Ђорђе Соломон (од 2002), Богољуб Радован (1999-2011), Драгомир Станков (од 2009);

- Тutory: Богољуб Радован (1991-1997), Драгомир Станков (од 1998).
- Црквењаци: Огњан Поштин (1996), Ђорђе Соломон (од 1999);
- Појци: Никола Попов, Радислав Сиротанов, Милан Петку, Стеван Бугарски, Боривој Благојевић, Дејан Попов – сви из из Темишвара (повремено – до 1998. године.) Из места: Богољуб (Бого) Радован, Аурика Петрин, Жива Петак, Велинка Петак, Радосна Унишан, Слађан Царан, Босиљка Јованов, Огњан Поштин. У новије време: Миљана Попа, Ивана Чизмаш, Снежана и Анђелија Царан (2005-2011).

Упркос малом броју парохијана, певници улбечке капеле су увек приступали верници, жељни да својим појањем на својствен начин допринесу богослужбеном чину.

Од великог значаја је учешће деце на литургијама у улбечком храму, служењем у олтару, односно појањем. Оно је започело још у време администраирања парохијом, доживело је процват у време првог пароха Дине Чокова, а наставља се све до данашњег дана. У том смислу вреди напоменути премијерно учешће дечије певачке групе из Улбеча (у саставу: Снежана и Анђелија Царан, Санела Ванђа, Ивана Попов, Миљана Попа, Даница и Лазар

Живковић, Зорана Матић, Дејан и Сава Јованов) на 12. Смотри хорова Епархије темишварске, 25. септембра 2004. године. То се учешће поновило и следећих година.

На тај су се начин створили услови да се следеће године при улбечкој певници оформи лепа појачка група ученица, која је више од пет година са великим одушевљењем и умиљењем редовно појала на богослужењима. Језгро појачке групе сачињавале су: Миљана Попа, Ивана Чизмаш, Снежана и Анђелија Царан.

Појачка група ученица из Улбеча са Владиком Лукијаном

Половином 2011. године, на иницијативу меснога пароха, јереја Ивана Попова, при улбечкој капели основан је двогласни женски црквени хор, под управом проф. музике Оливере (Вере) Апостол, у

саставу: Злата Урда, Ракила Попа, Родика Царан, Светлана Ружић, Мирјана Лазар, Адела Раду, Александра Стојанов, Симона Петровић, Бранка Попов, Миљана Попа и Анђелија Царан.

Након полугодишњег вежбања у наменски оспособљеном простору парохијског стана, хор је први пут пред улбечким верницима наступио на Бадње вече, 2011. године, да би већ следећег дана први пут појао на Литургији. Од тога дана, хор редовно наступа на богослужењима у улбечком храму, на сусретима (смотрама) хорова Епархије темишварске, као и у другим црквама епархије, поводом разних свечаности.

Женски хор из Улбеча у Саборној цркви у Темишвару на венчању Миодрага Јовановића и Анђелије Царан

Сходно гласовним могућностима својих певачица – а за сваку похвалу – госпођа диригент Оливера Апостол се определила за двогласну *Литургију Св. Јована Златоустог* проте Мирка Павловића, коју хор са успехом изводи.

Епископ Лукијан са пратњом, приликом посете зградацишту храма у Ујоџу, мајна 2015.

АРХИЈЕРЕСКЕ ПОСЕТЕ И СЛУЖЕЊА У УЛБЕЧУ

- 12. јануар 1992.

Прва архијерејска литургија (уједно и прва литургија у новооснованој улбечкој парохији) служена је у просторијама Пољопривредног производног газдинства. Чиномачалствовао је епископ шумадијски и администратор темишварски др Сава (Вуковић), а саслуживали су свештеници: Владимир Марковић (архијерејски заменик), Драгомир Петков (Темешвар), Миливој Качик (Дињап), Милорад Остојин (Семартон), Раденко Стојковић (домаћин) и Константин Павел (румунски свештеник у месту). Групно су на јектенија одговарали појци из Дињапа, Вења и Семартона.

- 24. октобар 1993.

Архијерејска литургија и освећење капеле Силаска Светога Духа. Чиномачалствовао је епископ шумадијски и администратор темишварски др Сава (Вуковић) уз сабор свештеника.

- 5. јануар 1999.

Епископ славонски и администратор темишварски Лукијан (Пантелић) је учинио званичну посету парохији Улбеч, а том се приликом састао са месним

црквеним одбором и поклонио 5 књига за црквену библиотеку.

- Велики четвртак 1999.

Владика Лукијан је служио Архијерејску литургију са месним парохом јерејем Дином Чоковим и пригодном беседом поучио присутни народ, у ишчекивању Празника над Празницима.

- Духови 1999. – Храмовна слава

Прва архијерејска литургија епископа Лукијана о храмовној слави у Улбечу. Саслуживали су: парох сочански јереја Корнел Станојевић и месни парох јереј Дина Чокот. Чтецирали су: Милан Миоковић, Саша Јашин и Никола Почуча (из Славоније). За певницом су појали мептани Велинка и Жива Петак, Радосна Унипан, богослови Предраг и Душко Остојин и студент Дејан Попов.

- 22. октобар 1999.

Епископ Лукијан обавио је канонску визитацију парохије Улбеч, приликом годишње ревизије темишварског архијерејског намесника.

- 14. мај 2000.

Епископ Лукијан чинодејствовао је на крштењу Јоване Чокот, ћерке месног пароха.

- 24. децембар 2000.

У склопу свечаног обележавања 2000. годишњице хришћанства у парохијама Епархије темишварске, у Улбечу је служено празнично вечерње, у присуству мноштва верујућег народа и свештеника из околних места, на челу са протонамесником др Браниславом Станковићем, архијерејским намесником темишварским. Вечерње са литијом служили су парох

ченејски јереј Радивој Рајчић и парох неметски јереј Миланко Стојановић, а за певницом су појали парох семартонски јереј Милорад Остојин, парох дињашки јереј Ђорђе Андрејић и месни парох. Пригодну беседу о двомиленијумском јубилеју одржао је парох неметски.

- Велики петак 2001.

У склопу посета црквама темишварског намесништва, епископ Лукијан је посетио и улбечку капелу, и поклатио се Христовом гробу.

- Духови 2002. – Храмовна слава

На празник Силаска Светога Духа на апостоле, владика Лукијан је служио архијерејску литургију. Саслуживали су: месни парох јереј Дина Чокот и ђакон Милан Миоковић. Чтеци: Саша Јашин и Слободан Вујић.

- Велики петак 2004.

По већ устаљеној традицији, сваке треће године уочи Васкрса, епископ Лукијан посећује све парохије Темишварског намесништва (укључујући и Улбеч), ради поклоњења Христовом гробу.

- Велики петак 2007.

Владика Лукијан је посетио улбечку капелу и поклатио се Христовом гробу.

- Сретење Господње 2009.

Владика Лукијан служио је архијерејску литургију уз саслужење јеромонаха манастира Шенђурца Јустина (Стојановића), месног пароха јереја Ивана Попова и епархијског ђакона Милана Миоковића. Чтецирали су: инж. Дејан Попов и студент теологије Миодраг Јовановић, а за певницом је појала месна девојачка

група. Епископ је присутним верницима одржао беседу, а након богослужења посетио плац где би требало да се сагради нови храм.

- Духови 2009. – Храмовна слава

О храмовној слави, епископ Лукијан је служио Архијерејску литургију са читањем коленопреклоних молитава, уз саслужење пароха темишварско-градског протонамесника Маринка Маркова, месног пароха јереја Ивана Попова и епархијског ђакона Милана Миоковића. Месни парох је одржао поздравну беседу, а Владика је присутнима говорио о значају празника Силаска Светога Духа на апостоле.

- 1. децембар 2009.

Владика Лукијан је учинио канонску посету Улбечу, у вези са плановима изградње новог храма.

- Велики Петак 2010.

Поводом визитације парохија у темишварском намесништву, владика Лукијан се зауставио и у Улбечу, где се поклатио Христовом гробу и поделио свој архијерејски благослов присутним верницима.

- 18. новембар 2011.

Владика Лукијан је посетио улбечку парохију.

- 13. јули 2012.

Канонска посета Владике Лукијана парохији Улбеч.

- Недеља сиропусна 2013.

Епископ Лукијан је посетио градилиште новог храма.

- Велики Петак 2013.

Приликом ходочапћа по Христовим гробовима у темишварском намесништву, владика Лукијан се

поклонио Гробу у улбечкој капели, а такође је посетио и храм у изградњи.

- 4. август 2013.

Епископ Лукијан је учинио канонску посету парохији ради увида у изградњу новог храма.

- 8. децембар 2013.

Владика Лукијан служио је архијерејску литургију уз саслужење умировљеног проте Александра Петровића, месног пароха јереја Ивана Попова и епархијског ђакона Миодрага Јовановића. За певницом је појала месна појачка група. Поздравивши драгог госта, пригодну беседу је одржао месни парох, након чега се епископ поучним речима обратио присутнима.

- 4. март 2015.

У улбечкој капели служена је последња архијерејска литургија. Уз Његово Преосвештенство епископа Лукијана, прећеосвећену литургију служили су парох семартонски јереј Миливој Горник и епархијски ђакон Миодраг Јовановић. За певницом су појали месни парох и дипломирани теолог Перица Орбишор. Владика Лукијан се присутним верницима обратио беседом о значају поста. На служби су присуствовала и деца месног забавишта са својим васпитачицама.

Верници и малишани на литургији 4. марта 2015.

НОВИ СРПСКИ ХРАМ У УЛБЕЧУ

Пошто су се у пролеће 2012. године са свих тачака гледишта створили услови за почетак радова на изградњи новог српског храма у Улбечу, најпре је требало израдити план (нацрт) и склопити уговор са архитектонском, односно грађевинском фирмом. Првобитна намера је била да се сагради храм дужине 20 м, али је реалније било да дужина буде 16 м, што су епархијске власти и одобриле.

Одлучено је да се храм гради у неокласичном стилу. За шефа пројекта је уписан архитекта Петришор Агеу из фирме „Lithos Group“, а израда пројекта носеће структуре поверена је фирми „Cota Zero“, власника Вирџила Пајнишоаре. Грађевински радови су уговорени са фирмом „Patsara“ из Шага (жуп. Арад).

С благословом владике Лукијана, освећење камена темеља је 23. априла 2012. године обавио архијерејски намесник темишварски протојереј-ставрофор др Бранислав Станковић, у присуству месног пароха и чланова црквеног одбора.

Радови на новој цркви званично су започели две недеље касније, уочи Ђурђевдана, 5. маја 2012. године.

До краја године, храм је подигнут и покривен традиционалним, тзв. бибер-црепом. Због извесних

промена у односу на првобитни пројекат, али првенствено због лоших временских услова и раног доласка зиме, црквени торањ није довршен 2012. године.

Етапе изградње храма

Моба мештана приликом покривања крова

Вреди напоменути да је епископ Лукијан као архипастир Епархије темишварске редовно посећивао градилиште и помно пратио развој радова, те је својим дугогодишњим искуством и драгоценим саветима по питању стила и коначне архитектуре храма значајно допринео садашњем изгледу улбечке цркве.

Храм је замишљен као једнобродна грађевина у облику крста, са испупченим певничким просторима на северној и јужној страни, и са кружним олтарским делом према истоку.

Максимална дужина храма у унутрашњости (од улазних западних врата до Горњег места у олтару) износи 16,30 м, максимална ширина храма (између два певничка простора) износи 11 м, док је ширина саме црквене лађе 8 м. Максимална висина у унутрашњости је 6,80 м.

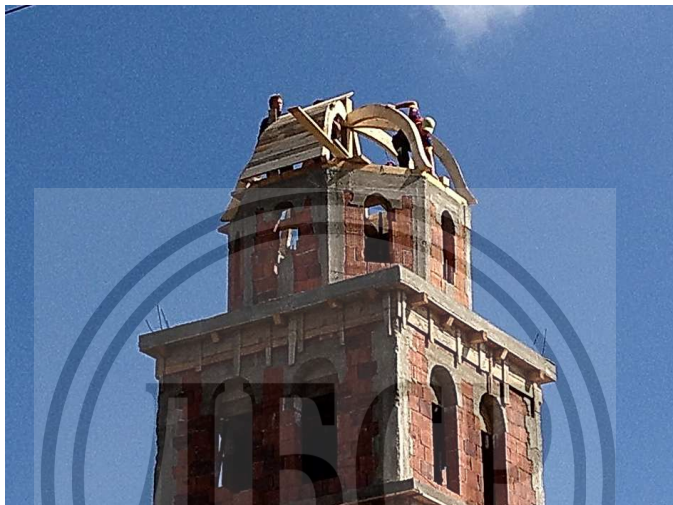
Храм има двоја врата – на западу (димензије 2,90 x 1,60 м) и на југу (2,50 x 1 м), као и 9 прозора (димензије 1,60 x 0,60 м), од којих 3 у олтарском простору.

Целокупна висина објекта (од тла до врха крста) је 19 м. Спољашња дужина храма 18.5 м. У односу на првобитни пројекат, на западној страни укусно је придодат улазни трем (у завршној фази изградње храма).

Приликом изградње храма у Улбечу у помоћ су притекли не само менџани и локалне установе, већ и дародавци и институције са разних страна, из Румуније и иностранства.

Током радова узградње било је више значајних прилога. Почетком 2013. године, управа манастира Шенђурца поклонила улбечкој општини суво храстово дрво за израду прозора и врата на храму. Столарски мајстор Флорин Вулпе из Фенлака (жуп. Арад) је по наруџбини израдио прозоре и врата, који су почетком пролећа и уграђени на цркву.

Уз помоћ Општине Улбеч, храм је месеца априла 2013. електрифициран, а током лета је израђен свод у храму (од дрвеног материјала), такође новчаним средствима (30.000 леја) из буџета Општине Улбеч.

Израда дрвене структуре на врху торња

Новчана помоћ у износу од 4000 евра од стране Темишварско-градске Црквене општине, односно 10.000 леја од стране Архијерејског намесништва темишварског омогућила је да се подигне торањ на цркви (висине 10 м од крова) – зидани, односно дрвени део (кубе), те да се обложи бакром, а најпосле да се постави позлаћени крст. Крст величине 1,20 м наручен је у Украјини, а рад је мајстора Георгија Салахора. Освећење крста обавио је архијерејски заменик протојереј-ставрофор Маринко Марков 23. новембра 2013. године. Прилогом братства манастира Светога Георгија на Брзави у сировој храстовини, направљено је и 8 прозора (шалукатри) на цркеном торњу. Прозоре је израдио столар Георге Савулеску у Фаџету (жуп. Тимиш).

Изглед торња са крстом

Радови на изградњи храма су настављени у пролеће 2014. године, чим је хладно време попустило. Храм је у потпуности омалтерисан (споља и изнутра), а затим је извршено глетовање зидова. Новчана вредност овога посла била је 40.000 леја; свота је издвојена из локалног буџета Општине Улбеч.

Крајем октобра 2014. године, уз знатну помоћ Департамента вера Владе Румуније у износу од 50.000 леја, настављени су радови на улбечком храму. Склопљен је уговор са грађевинском фирмом „Sarıtani S. Construct“ из Дињаша, те је до доласка зиме направљена долеја у храму и саливен бетонски под, а торањ је покривен бакарним лимом, украшен је декоративним каменим елементима на бази стиропора и гипса, те је окречан жутом бојом, а украси мрком бојом.

У првој половини 2015. године настављени су радови на довршавању храма. Крајем месеца марта унутрашњост храма је окречена белом бојом за зидове, а цео под (у укупној површини 134 м²) је поплочан мермерним плочама основног колорита боје слоноваче. Од истог материјала направљен је и Свети Престо (димензија 130 x 105 цм), на четири мермерна стуба висине 105 цм.

Храм је осветљен уз помоћ четири полијелеја (један у олтарском делу а три у наосу). За осветљење иконостаса предвиђена су два бочна рефлектора.

Дрвени иконостас наручен је и израђен у фирми „Lidar Imprex“ из Ливаде (жуп. Арад), а уграђен уочи Спасована 2015. године. Укусно рађен, иконостас није висок (свега 2,5 м, изузев централног дела), што знатно доприноси природном осветљењу

храма пре свега у преподневним часовима, у време служења литургије. Богато је резбарен; у резби преовлађују цветни мотиви.

На иконостасу је предвиђен простор за следеће иконе: Свети отац Николај, Богородица, Спаситељ, Свети Јован Претеча (престоне иконе димензија 100 x 55 цм); на Царским дверима – Благовести; на бочним верима – Свети Арханђел Михаило и Свети арханђел Гаврило; изнад Царских Двери - Тајна вечера; на врху - Крст са распећем, с леве и десне стране у медаљонима Богородица и Свети Јован.

Детаљ резбе на иконостасу

Истовремено је у храму постављена и остала дрвенарија – столови за вернике (свега 45), 2 певнице, архијерејски трон, степенице и ограда на галерији за хор.

Све до храмовне славе радило се и на спољашности храма: стављени су олуци, офарбане су даске испод стреје и премазане лаком.

Плато испред храма је поплочан (на западној страни), као и стаза око храма (укупна површина 100 м²). Уређена је порта, терен је заравњен, посејан је травњак.

Храм је коначно окречен завршном жутом бојом, а украси тамно мрком бојом.

Улбечки храм уочи Духова 2015. године

Пошто су радови на изградњи новог српског храма у Улбечу крајем месеца маја највећим делом завршени, мештани су одлучили да се у њему управо на празник Силаска Светога Духа на апостоле (31. маја 2015. године) одслужи прва служба Божја, и то у присуству црквених великодостојника и бројних гостију.

Епископ Лукијан са свештеницима на првој литургији у новом храму

У храму засутим свеже кошеном травом, Свету архијерејску литургију са коленопреклоним молитвама служио је Његово Преосвештенство епископ будимски и администратор темишварски Г. Лукијан (Пантелић), уз саслужење протосинђела Јустина (Стојановића), егзарха манастира Епархије темишварске, јереја: Саше Јашина – пароха дежанског, Миливоја Горника – пароха сепартонског, Ивана Попова – месног пароха и епархијског ђаконa Миодрага Јовановића. У својој

беседи, владика Лукијан је мештанима честитао прву славу у новој цркви и изразио жељу да ће она од сада – као и досадашња капела у месту – бити место молитве, утехе и наде свим православним Србима у Улбечу и њиховим поколењима.

У поподневним часовима славско вечерње је служио сабор свештеника на челу са архијерејским замеником протојерејем-ставрофором Маринком Марковим. Саслуживали су: протојереј-ставрофор Огњан Плавшић – архијерејски намесник арадски, протојереј-ставрофор Стојан Петровић – парох мехалски, умировљени протојереј-ставрофор Александар Петровић, протојереј Небојша Попов – парох арад-гајски, протојереј Јоца Несторовић – парох темишварско-градски, протонамесник Миланко Стојановић – парох неметски и синђел Никон (Корићанац) из манастира Шенђурца. На крају вечерња обављен је трократни опход око храма и служен је чин резања славског колача.

Служашчи на вечерњу о храмовној слави 2015. године

Реч поуке изговорио је прота Маринко Марков, који је истакао пожртвовање и труд мештана и пароха око подизања новог храма, односно значај ове богомоље за улбечку заједницу.

У својству домаћина, јереј Иван Попов се топлим речима захвалио свима који су својим трудом и прилозима допринели изградњи и украшавању храма, свим гостима који су својим присуством увеличали овогодишњу славу, као и овогодишњим кумовима – првим кумовима у новом храму – Горану и Лавинији Станојев. Славску ружу за следећу годину преузела породица Петрин.

По завршетку богослужења, уследило је народно весеље у месном Дому културе. За добро расположење гостију и мештана побринуо се оркестар из Кикинде са популарном певачицом Горданом Адамов – Лепом Ланом.

И током лета 2015. године радови у вези са последњим детаљима око унутрашњости и спољашњости храма су настављени. Прилозима верника, ликовној уметници и иконописцу Мадалини Реуц из Сучаве наручен је комплетан сет икона на иконостасу.

У данима када завршавамо писање ове књижице, при српском храму Силаска Светога Духа на апостоле у Улбечу врше се последње припреме за историјски чин освећења наше најмлађе цркве на овим просторима.

Унутрашњост храма

Учупаващият храм (позатънати са хорските галерии)

Часна трпеза улбечког храма

Изглед зграда на Духовноне сирате

Изглед храма са јужне стране

Изглед храма са југоисточне стране (детал)

Крст на торњу

Празнична икона Свете Тројице

ПРИЛОЖНИЦИ СРПСКОГ ХРАМА У УЛБЕЧУ

(према подацима достављеним из парохije⁶)

Установе: Православна српска парохија Улбеч – 15.700 евра, Општина Улбеч – 91.000 леја, Влада Румуније (преко Департмана вера) – 50.000 леја, Православна српска црквена општина Темишвар (Град) – 8.000 евра и 10 бакарних листова лима (димензије 2 x 1 м, дебљине 5 мм), Темишварско архијерејско намесништво – 31.000 леја, Фирма „ОТС Electric“ и власник Тиберију Опријан – 2500 евра (за трофазну струју - материјали и уграђивање), Манастир Шенђурац – 3 м³ храстовог дрвета за врата и прозоре на храму и торњу, Манастир Бездин – 35 бакарних листова лима.

Појединци: породица Стојковић (Темишвар); Василе Мишца – 10.000 леја, породица Марков (Жива, Михаела и Дејан)(Темишвар) – 10.000 леја (за израду оградe и капије на порти), Емил Живић – 1000 евра, породица Дејана Попова (Темишвар) – 1700 леја (за израду покривача за Св. Престо, Царске двери, налоње, итд), породица др Николаја Драгомира – 400 евра, Земљорадничка задруга „17 Decembrie 1989“ (Улбеч) – 1.500 леја, Комерцијално друштво „Integral Com“ – 1.500 леја, протојереј-ставрофор др Бранислав Станковић – 1000 леја, Роксана Раду – 1250 леја, К. Д.

⁶ На неколико места приложене своте нису назначене, пошто су то дародавци изричито захтевали.

„Sol Pllant Jivanov“ – 500 леја, протонамесник Миланко Стојановић – 100 евра.

Заједнички прилог парохијана за израду намештаја у храму (две певнице, архијерејски трон, 45 столова, степеник за хорску галерију, ограда на галерији, ормар у олтару) – 21.000 леја.

За набавку нових црквених утвари, као и за поједине радове око храма, **парохијани су појединачно** приложили: Ракила Попа, Љубомир Ружић, Штефан Лепшару, Слаћан Царан, Спасојко Стојанов, Јулијана Кланица, Дору Влад – 2600 леја (за израду литија); за израду икона: Штефан Лепшару, Слаћан Царан, Спасојко Стојанов – по 250 евра, Георге Соломон – 200 евра, Злата Урда – 150 евра, Љубомир Ружић, Дору Влад – по 125 евра, Јелена Унипан, Мирјана Лазар – по 100 евра, Гордана Жарков – 50 евра. Значајну своту за израду икона приложила је и породица Стојковић из Темишвара. За набавку звона и израду плочника у порти: Горан Станојев – 1000 евра и 1000 леја; за куповину тепиха у храму: Маријан Парван – 1400 леја; за израду Светог престола: Александра Станојев – 800 леја; за умиваоник у олтару: Георге Соломон – 500 леја. Додатни прилози: Боривој Богин – 500 евра, Марија Богин – 1000 леја, Гордана Жарков – 500 леја, Перица Комлошан – 100 евра.

Од осталих заједничких или мањих прилога током 2012-2015. сакупљено је свега 6430 леја.

Нека Господ стоструко врати свим приложницима и свима у чије име су своте приложене!

РЕЧ АУТОРА

С великом сам радошћу прихватио позив мога дугогодишњег пријатеља, пароха улбечког јереја Ивана Попова, да сачиним спомен-књижицу поводом историјског догађаја за цело српство у Румунији: освећење новог храма Силаска Светог Духа на апостоле.

Признајем да ме за Улбеч везује не само пријатељство са садашњим парохом, већ и успомене: у српској капели у Улбечу на Св. Саву (сада већ давне) 1997. године први пут сам (као средњошколац и појач-почетник) самостално отпојао архијерејску литургију. Са радошћу се присећам храмовних слава и бадњих вечери у оквиру српске заједнице у Улбечу на којима сам учествовао током минулих година. Све су ми ове успомене биле довољан разлог да се потрудим око састављања ове књижице.

Благодаран сам Његовом Преосвештенству владици Лукијану (Пантелићу) за благослов, оцу Ивану Попову за ukazano поверење и подршку, као и свима који су ми у писању било чим помогли и омогућили штампање ове књижице.

Текст није замишљен као монографија, већ као кратак историјски пресек кроз живот српске заједнице у Улбечу. При писању користио сам углавном

постојећу грађу из Архива православне српске парохије за раздобље 1998-2015 (Парохијске летописе, Записнике Црквеног одбора, Званичну преписку, итд.), као и поједине написе у недељнику „Наша реч“ (1992-2015), односно епархијском часопису „Гласник“ (1992-2013)).

Технички и финансијски подаци у вези са самом изградњом храма, као и спискови дародаваца верно су пренети према достављеним документима из улбечке парохије.

У Темишвару, на празник Светих Богородитеља Јоакима и Ане, 9/22. септембра 2015. лета Господњег.

Дејан Попов

www.dbsr.ro

САДРЖАЈ

Кратак историјат места	5
Срби у Улбечу	9
Православна српска парохија у Улбечу	21
Архијерејске посете и служења у Улбечу	53
Нови српски храм у Улбечу	59
Приложници српског храма у Улбечу	79
Реч аутора	81

www.dbsr.ro

ОВА СЕ КЊИЖИЦА ШТАМПА
ДОБРОВОЉНИМ ПРИЛОГОМ
ПОРОДИЦЕ
Г. САВЕ ГЛИШИЋА
ИЗ ТЕМИШВАРА

МЕСЕЦА СЕПТЕМБРА
ЛЕТА ГОСПОДЊЕГ 2015.

www.dbsr.ro